

LA MOLA DE MURAR EN PERILL

Rosegar el paisatge

Els interessos econòmics de diverses empreses amenacen amb destruir la Mola de Murar, un dels indrets de més alt valor arqueològic i ecològic del Baix Maestrat. Una pedrera pot trencar-la en dues parts.

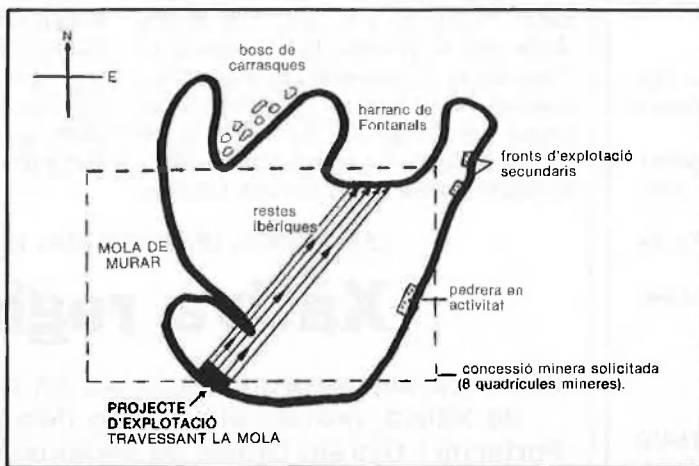
Albert Vicent

Assentada en terrenys cretàcio-calcinosos i limítrof al nord-est amb el futur Parc Natural de la Tinença de Benifassà, la Mola de Murar és un dels indrets més bells al terme municipal de Xert, al Baix Maestrat. No és gran —té un diàmetre aproximat d'1,5 km.— però en el seu conjunt s'han detectat jaciments de fòssils als quals es fa referència en diferents publicacions del Departament de Geologia del Col·legi Universitari de Castelló.

Així mateix, segons un informe del Servei d'Investigacions Arqueològiques de la Diputació Provincial de Castelló, al Cingle de l'Aigua, a la vessant nord de la mola, s'han descobert jaciments de material lític microlaminar. Sobre el valor de les restes ibèriques hi ha referència a llibres publicats a Morrell i al Departament de Prehistòria. Segons el mateix informe, es té constància d'altres coves a la part est del massís rocós, però no se'n té constatació arqueològica ja que no han estat

explorades per esbrinar-ho. Interès arqueològic a banda, la Mola de Murar té per ella mateixa valor paisatgístic i els seus límits, amb els espadats i l'heura que hi penja, són prou per considerar el paratge com una prolongació de la riquesa ecològica de la Tinença de Benifassà.

No obstant, tot aquest conjunt arqueològic i ecològic té els seus dies comptats en benefici dels interessos industrials i econòmics. Fins ara la Mola de Murar ha estat objecte d'extraccions mineres limitades a càrrec de les empreses Mármoles Ibèrica, SA, i Már-

moles Tarragona, SA, ja que la mola està considerada com una important reserva de marbre que ja ha estat explotada en alguns punts de la seua vessant est. Ara, però, l'empresa March, SA, pretén recuperar una antiga pedrera situada a la part sud-est per dur a terme un ambiciós projecte miner: obrir un front d'explotació que, partint de l'antiga pedrera, creuarà la mola avançant cap al nord-est fins al naixement del Barranc de Fontanals. Segons aquest projecte, la Mola de Murar quedarà tallada en dos amb les conseqüències ecològiques i arqueològiques que això comporta.

Com recull l'informe presentat per l'empresa March, SA, al Servei d'Energia i Mines del Servei Territorial d'Indústria a Castelló, «es pretén prosseguir amb els treballs ja iniciats de fa temps i avui abandonats, ara que es tenen mitjans impensables fa 15 anys, como són la perforadora rotativa d'accionament electro-hidràulic i el fil diamant». Els blocs de marbre tallats seran traslladats a la planta que March, SA té al Polígon Industrial del Port de Sagunt i, segons l'informe en què es basa la sol·licitud, les previsions són d'extraure un total de 144.000 metres cúbics al llarg de 30 anys de concessió administrativa, ja que la mola és propietat de l'Ajuntament de Xert.

L'explotació de marbre comportarà, seguint el projecte presentat per la societat que està disposada a obtenir considerables beneficis econòmics, la destrucció de la vegetació rupícola actual sense cap possibilitat de restauració. L'impacte ambiental, doncs, serà irreversible, de manera que la depressió que es causarà a la mola quedarà com una zona estèril sense cap aprofitament per al futur i amb

la impossibilitat de corregir el futur impacte visual i paisatgístic. D'altra banda, el trencament del massís rocós en dues parts pot afectar els aqüífers existents.

Per si fóra poc, la pedrera de marbre influirà negativament en una explotació agrària ubicada a la finca de Fontanals, a 450 metres de l'extracció de marbre, la qual, subvencionada per l'Institut Nacional de Empleo, té en projecte el conreu d'ametllers, cirerers i avellaners.

Com que la legislació vigent (Real Decreto, 15 de octubre de 1982, núm.

FILMOTECA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

DIMECRES, 25

18.00 h.: PADRE PATRON, *Paolo i Vittorio Taviani*, 1977. Itàlia. V.E.

20.00 h.: LAS LEGIONES DE CLEOPATRA, *Vittorio Cottafavi*, 1959. Espanya-Itàlia-França. V.E.

22.00 h.: CLEOPATRA, *Joseph L. Mankiewicz*, 1963. EUA. V.E.

DIJOUS, 26

No hi ha sessions.

DIVENDRES, 27

18.00 h.: CHARLIE CHAN EN LA OPERA, *H. Bruce Humberstone*, 1936. EUA. V.O.S.E.

20.00 h.: MAFALDA, *Carlos Márquez*, 1981. Dibuixos animats, Argentina.

22.00 h.: MAD MAX 2, EL GUERRERO DE LA CARRETERA, *George Miller*, 1982. Austràlia. V.E.

DISSABTE, 28

16.00 h.: TINTIN EN EL TEMPLO DEL SOL, *Leblanc/Hergé*, 1969. Dibuixos animats. França. V.E.

18.00 h.: SPIDERMAN, EL HOMBRE ARANA, *E. W. Swackhammer*, 1977. EUA. V.E.

20.00 h.: EL GUERRERO ROJO, *Richard Fleischer*, 1985. EUA. V.E.

22.00 h.: CREEPSHOW 2, *Michael Gornick*, 1987. EUA. V.E.

DIUMENGE, 29

12.00 h.: Matinal infantil: EL MISTERIO DE LAS NARANJAS AZULES, *Philippe Condroyer*, 1965. Espanya-França. V.E.

16.00 h.: ASTERIX EL GLADIADOR, *René Goscinny*, 1967. Dibuixos animats. França. V.E.

18.00 h.: CREEPSHOW 2, *Michael Gornick*, 1987. EUA. V.E.

20.00 h.: MAD MAX 2, EL GUERRERO DE LA CARRETERA, *George Miller*, 1982. Austràlia. V.E.

22.00 h.: EL GUERRERO ROJO, *Richard Fleischer*, 1985. EUA. V.E.

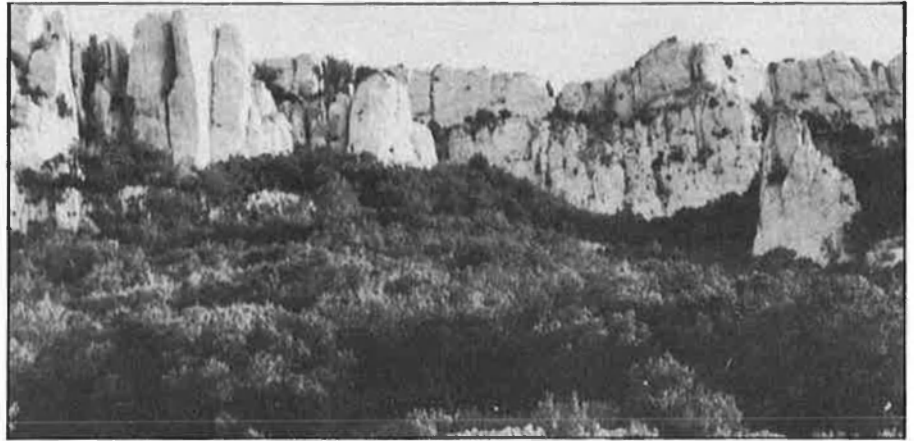
Travessera de Gràcia, 63.

Telèfon 201 29 06

2994/82 del Ministerio de Industria y Energía. Restauración de espacios naturales afectados por actividades extractivas) exigeix a les empreses dedicades a l'explotació de recursos naturals la restauració de la zona afectada i la presentació d'un Pla de Restauració, March, SA va presentar, ara fa un any, la sol·licitud de concessió minera directa per un període de 30 anys prorrogables dues vegades fins els

rials a Castelló de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació ha dictat informe contrari a l'esmentat Pla de Restauració «per estimar que les mesures restauradores són insuficients per evitar el greu impacte paisatgístic que les obres produiran».

Davant la total acceptació del consistori de Xert, tan sols algunes organitzacions ecologistes han fet front comú amb el dictamen de la Conselleria

Els cingles de la Mola Murar i la vegetació són impressionants.

90 anys per a l'extracció de marbre fòssil i un Pla de Restauració que incloïa la construcció d'uns vivers per tal d'intentar salvar algunes de les espècies que quedarien afectades per la pedrera i regenerar així la part de la mola destruïda. Pel que fa a la Secció de Mines del Servei Territorial de Castelló de la Conselleria d'Indústria i Energia, s'ha avançat un primer informe favorable signat per l'enginyer de mines de la Secció, Fulgencio Crespo. No obstant, la Secció Forestal dels Serveis Territo-

d'Agricultura. Així, els membres d'Acció Ecologista-Agró a Castelló han assenyalat que «s'hauria de garantir la conservació de tota la part nord de la mola i regular l'ús i expansió de la pedrera actualment en funcionament, exigint el màxim d'esforços per harmonitzar el paratge, una vegada fora d'ús, amb la resta de la mola. Naturalment, el projecte de nova pedrera i la subsegüent partició de la Mola de Murar en dues parts haurien de ser abandonats».

□

LES RUÏNES, UN PROBLEMA PER AL 2 000

Xàtiva regirada

Les excavacions arqueològiques en la muralla del Bellveret de Xàtiva, prèvies al projecte dels arquitectes Manuel Portaceli i Giorgio Grassi de sistematització de l'esmentada muralla, tornen a portar la polèmica sobre un vell problema: Què fer amb les ruïnes una vegada acabada la campanya.

Elena Costa i Costa

Les grans troballes no són l'únic objectiu de l'arqueologia. Es tracta de donar explicacions del nostre món, del passat i del present, de relacionar dades i d'ordenar tota la informació possible. Les dues campanyes, amb la segona a punt de concloure, s'han dut a terme al tancament nord del primer tre murallat de la ciutat romana *Saetabis Augusta*, en la pujada al castell

de Xàtiva, un tram d'una llargada aproximada de 300 metres. La importància d'aquestes excavacions rau en el fet de ser un dels pocs exemples al País Valencià on es pot constatar d'una manera directa les diverses ocupacions i moments culturals realitzats en aquesta zona, des de l'època romana fins als nostres dies.

El projecte dels arquitectes Manuel Portaceli i Giorgio Grassi suposa la reconstrucció d'aquest tram per adequar-lo al paisatge circumdant i perquè la